

Kirjoitusehdotus Metsälehdelle, Soul, 30. 8. 2004

VUORENHALTIJAKO KOREAN KORKEAN METSÄISYYDEN SALAISUUS?

Buddhalaisuus levisi varhain Kiinasta Koreaan. Uskonnollisuuden lisäksi buddhalaisuus siivitti Korean ensimmäiseen korkeakulttuurin vaiheeseen jo vuosina 700- 1400. Kulttuurin kukoistus näkyi maalaustaiteessa, posliinin valmistuksessa ja musiikissa, mutta ennen kaikkea kirjallisuudessa.

Silloisen Koryo-dynastian hallitessa luotiin maailman laajin ja varhaisin buddhalaisten uskonnollisten kirjoitusten kokoelma. Se käsittää 81 258 puista kirjoitus-alustaa, jotka valmistuivat vuonna 1251. UNESCO on julistanut kokoelman yhdeksi maailman kulttuuriperintö-kohteeksi. Valtava työ tehtiin mongolien sotilaallisen uhkan alla pyhien kirjoitusten säilyttämiseksi jälkipolville. Maailman ensimmäiset siirrettävät metalliset painokirjaimet eli kirjapainotaito keksittiin Koreassa pari sataa vuotta ennen Gutenbergia Saksassa.

Konfutselaisuus omaksuttiin valtion uskonnoksi Chosun dynastian aikana, joka päättyi Japanin miehittäessä Korean 1910. Noin viiden vuosisadan aikana tämä uskonto omaksuttiin niin perusteellisesti, että Koreaa pidetään maana, jossa konfutselaisuus on laajimmalle levinnyt. Silti buddhalaisuus on näkyvästi säilynyt siinä rinnalla. Molemmat uskonnot painottavat luonnon ja metsien merkitystä.

Buddhan temppelit ovat puisia ja sijaitsevat mitä kauneimmilla paikoilla vuoriston metsissä. Yliopistomme metsassa kampuksen viereisellä Gwanak-vuorella olen nähnyt kolme temppeliä. Pienin sijaitsee yli 600 metrin korkeudessa valtavan äkkijyrkän kanjonin reunalla, henkeäsalpaavan kauniilla paikalla. Molempien uskontojen hautausmaat sijaitsevat metsissä, mikä on omiaan kohottamaan metsien arvoa ja spirituaalista merkitystä.

Aasiassa on kaksi kristittyä maata: Filippiinit ja Itä-Timor, jotka ovat saarivaltioita. Korea on mantereellisen Aasian kristityin maa. Lähes kolmannes kansasta eli 15 miljoonaa ihmistä tunnustaa jotain kristinuskon lajia, Japanissa vain 5 %. Soulissa ei voi edetä puolta kilometriä törmäämättä kirkkoon. Niitä ei tunnista aina rakennuksen muodosta, vaan katolla olevasta rististä, jossa loistavat punaiset neonvalot! Varmaan kaikki kristikunnan uskonuunnat ovat täällä edustettuina.

Korea elää vahvasti tietoyhteiskunnassa. Kännykät ja tietokoneet sähköpostia myöten ovat Suomen tavoin laajassa käytössä. Tätä taustaa vasten perinteisen shamanismin säilyminen uskontojen joukossa onkin yllättävää. Shamanismia ei virallisesti luokitella uskonnoksi, joten sen laajuus ei tule väestön laskennoissa esille. Mutta shamaaneilla on oma ammattiyhdistyksensä, johon kuuluu 40 000 aktiivista shamaania, valtaosin naisia. Ammatti siirtyy useimmiten äidiltä tyttärelle. He eivät valitse ammattiaan, vaan henget valitsevat heidät. Shamanismissa uskotaan henkiolentoihin, joko esi-isien tai mytologian henkiin. Shamaanit, koreaksi mudangit, toimivat tulkkeina ihmisten ja henkien välillä.

James A. Mason tutki äskettäin Buddhan temppelien maalaukset ja patsaat Koreassa. Hän otti yli 500 värivalokuvaa vuorenhaltijoita esittävästä taideteoksista, enimmäkseen temppelien maalauksista. Hän julkaisi komean otoksen noista kuvista kirjassaan "Spirit of the mountains. Korea's San-Shin and traditions of mountain worship". Kirja on sekä yleistajuinen että tieteellinen lähdeviitteinen. Se on myös upeasti taitettu taideteos.

Kirja jätti minuun kalevalanomaisen vaikutelman! Mason oli onnistunut kokoamaan samoihin kansiin ainutlaatuisen kansanperinteen kokoelman, jota hän tutki tieteellisesti. Usko vuorenhaltijoihin lienee yleismaailmallista perua, aikanaan suomalaisillekin tai ainakin lappalaisille tuttu juttu. Korea on kuitenkin teollisuusmaiden järjestön OECD:n jäsenmaa! Hämmäntävää on vuorenhaltijauskon laaja esiintyminen ja että sen ilmentymiä voidaan vielä koota noin konkreettisesti ja tutkia tämän uskomuksen eri piirteitä.

Masonin mukaan vuorenhaltijausko elää siis laajasti Koreassa. Maasta on 70 prosenttia vuoristoa, joten uskomuksella on vankka maantieteellinen perusta. Kirjan kuvissa vuorenhaltija San-Shin on useimmiten valkohapsinen vanha mies, joka istuu vuorella mäntypuun alla ja tiikerin selässä tai vieressä. Miksi tuo yhdistelmä? Vuori on mahtavin maanpinnan muodostelma. Mänty on kasvikunnan vahvin ja tiikeri eläinkunnan vahvin.

Mason on lähtöisin Yhdysvalloista, mutta asunut jo lähes pari vuosikymmentä Koreassa. Hän työskentelee englannin kielen professorina Yonsein yliopistossa Soulissa. Kirjassaan hän tuo esille mäntyjen merkityksen vuorenhaltijalle, mutta ei kerro, että Korean vuoret ovat täysin metsien peitossa. Korea poikkeaa selkeästi muista tekemässäni 197 maan vertailussa. Yleensä väestön tiheyden kasvaessa metsäisyys alenee. Täällä on onnistuttu yhdistämään korkea väestötiheys, 476 asukasta/km², ja korkea metsän peitto, 63 % maa-alasta.

YK:n ympäristön ja kehityksen konferenssissa Rio de Janeirossa hyväksyttiin 1992 ensi kerran globaali määritelmä kestäväälle metsätaloudelle. Sen mukaisesti metsiä tulee hoitaa ja kayttää kestavasti siten, että sosiaaliset, taloudelliset, ekologiset ja kulttuuriset sekä spilituaaliset eli henkiset arvot turvataan sekä nykyiselle että tuleville sukupolville. Ehkä yllättavaa, että maaritelmaan sisällytettiin myös spirituaalinen kestävyys. Kansainvalisissa metsapolitiikan prosesseissa tämä nakokohta on jaanyt vahimmalle huomiolle. Korea on selvästikin maailman johtavia maita tämän metsätalouden henkisen kestävyuden säilyttämisessä. Nyt on myös vaitoskirjatutkimus tasta teemasta työn alla yliopistossamme.

Korean sodan jälkeen maan metsät olivat lähes täysin hävitetyt. Vuorenhaltijausko ja hautojen ja hautausmaiden sijoittaminen metsiin ovat osaltaan, perhevaltaisen metsanomistuksen ja neljän kansallisen metsäohjelman lisäksi, tukeneet maan metsittämistä. Tässä Korean korkeassa metsänpeitossa korkean väestötiheyden vallitessa onkin perimmäinen syy miksi olen kolmatta kertaa täällä. Haluan tutkia perusteellisesti kaikki siihen vaikuttavat tekijät yhteistutkimuksessa korealaisen kollegani kanssa.

Matti Palo
Professori

Soulin kansallinen yliopisto
mattpalo@snu.ac.kr